

Uurimistööde võistlus „Sada aastat Eesti riiki“

Anu Raudsepp

Sissejuhatuseks

Üks noor uurija on kirjutanud: „*Sada aastat on riigi jaoks väike, aga ühe inimese jaoks pikk aeg*“. Käesoleva aasta uurimistööde võistluse teema „Sada aastat Eesti riiki“ oli aga avar nii riigi kui inimeste seisukohast, pakkudes kirjutamiseks väga palju erinevaid võimalusi: iseseisvumisest ja oma riigi ülesehitamisest, iseseisvuse kaotusest ja võõrvõimude all elamisest, taasiseseisvumisest ja taas oma riigi ülesehitamisest.

Minu ülesanne on teha võistlusest kokkuvõtte. Vaatlen järgnevalt tööde teemasid ja püstitatud eesmärke, selleni jõudmiseks kasutatud allikaid ja metoodikat ning saavutusi, mille kaudu õpilasi uutele ajaloo uurimistöödele innustada.

1. Uurimistööde teemad ja eesmärgid

Uurimistööde teemadering oli lai, puudutas väga erinevaid valdkondi: Afganistani sõda, motokrossi, küüditamisi jpm. Kõige enam kirjutati inimestest - tuntud või tundmatutest, kes kõik kokku on aidanud luua ja unikaalseks muuta väikese Eesti riigi. Isikulooliste uurimuste eesmärkidena sooviti uurida ja jäädvustada vanavanemate elulugu; selgitada elus toimetulekut, teiste isikute ja sündmuste mõju inimeste käekäigule. Küsiti näiteks: *Kes on need inimesed, kes on saja aasta jooksul koduküla ajalugu mõjutanud?*

Üsna palju käsitleti ka Eesti inimeste elukohti: linnu, külasid, talusid, kodutänavat. Selliste tööde eesmärgid varieerusid *kodukoha kunagise väljanägemise selgitamisest* kuni soovini *saada ideid oma küla hääbumise peatamiseni*. Ühel või teisel moel jäid kõlama püüded omandada oma tööga praktilisi oskusi.

2. Uurimistööde allikad ja metoodika

Iga ajaloo uurimuse eelduseks ja edu aluseks on head allikad ning oskus nendest infot välja lugeda ja analüüsida. Algallikatena kasutati mitmetes töödes väga põnevaid erakirjakogusid, aga ei osatud nendes leiduvat väärtuslikku infot veel väga hästi ära kasutada. Soovitan perekonna

kirju hoida, et kunagi kogenud uurijana nende juurde tagasi pöörduda. Suur eeltöö on igal juhul juba tehtud. Allikate läbitöötamise ja ebaolulisest olulise eraldamise raskust mainiti paljudes töödes. Visuaalsetest allikatest leidis töödes traditsiooniliselt kõige enam fotosid. Kahjuks olid ilmekad ja informatiivsed fotod sageli lisades, mitte põhitekstis. Fotode tutvustamisel on küll arenguruumi, aga häid allkirjade sõnastusi (näiteks fotod *võssa kasvanud veesilm* ja *võsast puhastatud veesilm*) oli ka päris palju.

Uudsenä on hakatud allikate puhul lakooniliselt märkima *informatsioon pärineb internetist*. Ka viited Vikipeediale kui ebausaldusväärsele allikale pole veel kuhugi kadunud. Metoodiliselt rakendati edukalt suulisi ja kirjalikke küsitlusi. Tuleb tunnustada hästi sõnastatud küsimusi, mis kutsuvad vastama, mitte ei mõju pisut tüütu kohustusena.

3. Uurimistööde tulemused

Uurimistööde tulemused olid üsna ühtlased ja polnud ühtegi nõrka tööd. Uurimuste järeldest toon kõigepealt esile vaba Eesti võimaluste hindamise ja oma vastutuse mõistmise, näiteks *meist endist, noortest, sõltub tulevik; noored ei suuda leppida ebaõiglusega ja leiavad julguse sellele vastu seista*. Teiseks rõhutati oma juurte tundmise vajalikkust: *mida hapramad on inimese teadmised oma juurtest, seda kõigutavam ta on; minu juured on mulle tähtsad*.

Kolmandaks väljendati positiivseid väärtushoiakuid, näiteks *üheskoos perefirmas töötamine on peret lähendanud ja muutunud neid paremateks, hoolivamateks ja tähelepanelikemaks inimesteks nii üksteise kui teiste inimeste suhtes; töö kirjutamiseks vajalikud jutuajamised lähendasid autorid oma vanemaga veelgi*.

Katsumustena toodi esile materjali läbitöötamise ja teksti loomise ajamahukust. Samas tunti rõõmu oma esimeste uurimistööde valmimise ning omandatud oskuste üle, *sest täidetud said kõik püstitatud eesmärgid ja kogutud väärtuslikku informatsiooni*.

Lõpetuseks

Võib küsida, mis on *Sada aastat Eesti riiki*? Õpilane vastas: „*Riigi ajalugu on tema inimeste ajalugu*“. Teie, armsad noored ajalouurijad, meie tulevikulootused, tegite täna oma töödega ajalugu. Teie tööd jäävad ajalukku ning kunagi mõistavad muuseumis neid lugusid lugedes uued uurijadki, et *iga inimese elu ja kogemused on unikaalsed*. Kõik see on kokku Eesti riik.